

לקח מהפרשה

"ונתן אהרן על שני השעירים גורלות, גורל אחד לה' וגורל אחד לעזאזל" (ט"ז ח')

שני שעירים עמדו ביום כיפור בחצר המקדש. האחד נשחט ודמו הובא אל הקודש פנימה, ואילו השעיר השני הובל בדרך השנייה אל צוק העזאזל, וממנו צנח אל התהום. רק הגורל שיטיל הכהן עומד ליצור חיץ בין שני השעירים. הוא זה שיכריע מי משני שעירים תאומי זהות אלו יהיה קרבן לה', ומי יורחק אל מעבר למחיצה.

מה אמר הטכס לאדם מישראל שהתבונן בו בחצר המקדש? במעשה השעירים השתקפה בבואתו פְּפֹלַת הַפְּנִים. אישיותו, השבויה ביד הסתירה והניגוד, עמדה מול עיני רוחו בחדות מלאה. בעל הלב הרגיש והמבין מצא קווי דמיון רבים בין האדם ושעיר העיזים. הוא ידע, שכמו העז, ניחן גם הוא בכוח התנגדות, במעלת העקשנות ובמידת העזות. בבואו ביום הכיפורים לחצר המקדש, הבחין בשני השעירים הניצבים בפתחו - שנים, הדומים בכול. שני שעירים (או בני אדם) הזהים בתכלית, ללא כל סימן חיצוני שיצביע על הבדל כלשהו ביניהם. אך על סף בית המקדש נפרדות דרכיהם. שם, במקום בו מגיעים מעשי האדם לבחינה ברורה, מתגלה הפער בין השנים. האחד לה', ואילו רעהו - לעזאזל.

שני השעירים הללו מתגוששים בלבו של כל אדם. בידינו להיות בבחינת "שעיר לה'". כלומר, להתנגד לכל הגירויים הפנימיים והחיצוניים המפתים אותנו, או להיות בבחינת השעיר לעזאזל: להפעיל את כוח ההתנגדות שבקרבנו בסירוב עז לשמוע בקול ה'. כלומר, שני שעירים אלו שנפרדו דרכיהם, מגלים לאדם שהוא אישית ניצב תמיד על פרשת דרכים מוסרית. בידו ניתנת האפשרות לבחור באיזו משתי הדרכים יחליט לצעוד. בן חורין הוא להכריע כיצד ינצל את כוחות האפקט וההתנגדות הטבועים בו, נגד מי יתקומם, ונגד מי יתייצב. כי זהים היו בכול לפני הטלת הגורל, לא הייתה כל סיבה מהותית, גורל אישי או חברתי כלשהו (בגובה, ביופי, בכוח או בממון) שיחייבו בחירת כיוון זה או אחר. ההחלטה הייתה חופשית (וכשמדובר בשעיר - הוטל הגורל על ידי הכהן). החלטה חופשית, התלויה אך ורק ברצונו של האדם, המחליט לאן פניו מועדות. על כן, לעולם לא יטען אדם: "מה יכולתי לעשות? דחף שלא ניתן לכיבוש גרם לי לנהוג כפי שנהגתי".

ללמד את המתבונן, שאם יחליט בעת ההתנגשות בין הרצון לחטוא לבין הערך המוסרי, להעדיף את הערך ולהתייצב מול תשוקת החטא - מקריב הוא אותה שעה קורטוב מיצר הרע וממית אחוז מסוים מאנוכיותו הדואגת רק לעצמה. "מוות" זה מהווה פתח לחיים חדשים. הווייתו הפנימית זוכה להתעלות המעדינת את נשמתו, והיא מביאה אותה אל שערי מקדש המעשים הטובים, שתובילהו בדרך העולה עד לקודש הקודשים. מולו ניצב השעיר לעזאזל. הוא מייצג את האדם ואת החברה, שלעולם אינם מוכנים לוותר, ולו במשהו, מן השאיפות החומריות למען הערך המוסרי הטהור. לעולם לא ייסוגו מן האנוכיות, מיצר הכבוד וההשתלטות, מריקבון הקנאה ומטומאת השנאה.

הוא נשאר חי. "שלם עם עצמו". בוודאי, מלא רחמים על רעהו שזה עתה נשחט. הוא, לא הקריב דבר מעצמיותו הגשמית למען הרוח והמוסר. על כן, את סף היכל המקדש לא עבר. דרכו מובילה אותו אל מחוץ לתחום מושבם של הבריות בכלל, אל דרך ללא מוצא - למדבר. אל התרסקות בלתי נמנעת בתהום האבדון, שמעבר לצוק העזאזל. (מתוך פרשה ולקחה, מאתר ערכים 'להבין')

פינת ההלכה

צליית כבד ובשר שלא הוכשר : (סי' ע"ו)

- א: צלייה שואבת את הדם מהבשר כמו מליחה, לכן לא חייבים למלוח את הבשר לפני צלייתו.
- ב: נוהגים לשטוף את הבשר היטב שלא יישאר עליו דם לפני הצלייה.
- ג: אם צלו את הבשר ללא שטיפה, מותר לאכול אותו גם אם היה עליו דם לפני הצלייה. ויש מחמירים.
- ד: נוהגים לפזר על הבשר סמוך לצלייה מעט מלח.
- ה: אחרי צליית הבשר מותר לבשל אותו בסיר, מפני שבצלייה נשאב הדם מהבשר. (בישול כבד אחרי צלייה יתבאר בהמשך ב"ה).
- ו: לספרדים :

- מותר לנעוץ מזלג או סכין בבשר או הכבד בזמן הצלייה כדי להפוך אותם שייצלו בצד השני.
 - מותר לחתוך את הבשר או הכבד בסכין בזמן הצלייה, גם אם הוא לא נצלה לגמרי.
 - מותר לנעוץ מזלג או סכין לבשר תוך כדי הצלייה לבדוק אם נצלו כל הצורך.
 - מותר לגלגל ולהפוך את השיפוד בזמן הצלייה, אפילו במהירות ובאופן תמידי.
- ז: במקרים האמורים לעיל הסכין/המזלג/ השיפוד לא נאסרים בשימוש, גם אם צלו כבד או בשר שלא נמלח לפני הצלייה.
- ח: אשכנזים מחמירים בכל המקרים הנ"ל, ולא נועצים סכין/מזלג בבשר לפני שנצלה לגמרי, ולא הופכים את השיפוד.
- ט: האשכנזים אוסרים להשתמש בשיפוד שצלו בו כבד או בשר שלא נמלח, ללא הכשרה. (אפשר להשתמש בשיפוד חד פעמי).
- י: גם לאשכנזים אם נעצו סכין או מזלג בבשר או בכבד לפני שנצלו לגמרי לא נאסרו הסכין והמזלג.
- יא: כל הדינים וההלכות של צליית הבשר נכונים גם לצליית שומן.

חכמת חיים: (מהספר שימחליה)

'עם קצת חיוך על הפנים, יהיה לך יום נעים'

זמן איכות

על המושג 'זמן איכות' אנו שומעים בכל הרצאה, וקוראים בכל מאמר על חינוך ילדים.

למה מתכוונים כשאומרים 'זמן איכות'?

העולם עבר מהפך במבנה הבית ובתפקידי ההורים בתמישים שנים האחרונות. פעם חלוקת התפקידים של ההורים בבית הייתה ברורה.

היום רוב האמהות יוצאות לעבודה גם מחוץ לבית, וחלק גדול של הגברים נושאים גם בנטל עבודות הבית, תפקידי האב והאם כבר לא ברורים ונחרצים כמו בעבר.

שינוי זה גורם לכך שלשני ההורים יש הרבה עבודה ומעט זמן פנוי. לוח הזמנים של ההורים כל כך עמוס, ולא נשאר מספיק זמן לילדים, שהם הנפגעים העיקריים מהשינוי האמור.

'זמן איכות' פירושו: שגם אם אנו לא יכולים להיות עם הילדים בכל שעות אחרי הצהריים והערב, נמצא לכל ילד לפחות 10 דקות ביום, ובאותם דקות נהיה איתו, ונהיה קשובים לו. אפשר לקרוא איתו סיפור, לשחק איתו משחק, להכין איתו ארוחת ערב, לאפות ביחד, לסדר את החדר ביחד, ואפילו לתלות כביסה ולקפל ביחד. לא משנה מה עושים רק שזה יהיה ביחד ונהיה קשובים לו בכל החושים באותן הדקות.

מה לא נעשה בדקות יקרות אלה?

לא ניתן מוסר, לא נכעס, פשוט נשמע ונקשיב לו! 10 דקות ביום לכל ילד – זה הכל! 10 דקות של איכות שוות יותר מהרבה שעות ללא התייחסות אישית. י

**בהצלחה ושבת שלום,
שושנה.**

"ושמרתם את חקתי ואת משפטי אשר יעשה אותם האדם וחי בהם..." (יח' ה')
רש"י: **'וחי בהם – לעולם הבא, שאם תאמר בעולם הזה, והלא סופו הוא מת'.**

מעשה ברוכל שהגיע לוויילנה עם עגלתו הטעונה סחורה בליל חורף קר. תושבי העיר ישנו את שנתם העמוקה והרחובות שוממים. רק מחלון אחד בקע אור.

קופא מקור נכנס לבית ומצא את הגאון (הגר"א) יושב ועוסק בתורה. הגאון דאג לכך שיתחמם, האכילהו והשקהו והכין לו מקום לינה. מרוב התרגשות שהוא נמצא ביתו של הגאון, שאל הרוכל: 'רבי! האם לכל הפחות אזכה לעולם הבא?'

'ועולם הזה יש לך? -שאל הגאון- שאתה שואל על עולם הבא? 'איזה עולם הזה נאנח הרוכל, כל השבוע אני נע ונד, ואין לי מנוחה!'

אין לי אף פנאי להתפלל כדבעי, את מחייתי אני מוצא בדוחק, והכוחות אוזלים. זה העולם הזה שלי.

אם כן אמר הגאון ומה העולם הזה שאתה כל כך עמל עליו מראהו כך, איך אתה מצפה לעולם הבא שאין אתה עמל עליו כלל?
(עיטורי תורה)

סיפור לשבת

הכובע של הפרופסור

פרופסור מיטשל היה מרצה מיוחד באוניברסיטה. הסטודנטים העריצו אותו, והקורסים שלו היו מלאים עד אפס מקום. מפעם לפעם הביע את דעותיו הנבונות גם בעניינים העומדים על הפרק. הוא לא היה רק מרצה, אלא גם מחנך... רק דבר אחד עורר תמיהה. בגדיו וחפציו היו נקיים ומסודרים, אך על ראשו הוא חבש תמיד כובע בלוי ומרופט. לקראת סיום התואר החליטו הסטודנטים כהערכה, לקנות לו כובע חדש. כנכנס לכיתה, גילה על שולחנו קופסה ארוזה בנייר צבעוני. הוא נענה להפצרותיהם של הסטודנטים ופתח את האריזה. וכשהציץ פנימה, התפשט על פניו חיוך נבון וניכר היה שהוא מתרגש. 'סטודנטים יקרים', פתח בקול נרגש, 'אני מודה לכם על המחשבה ועל המתנה. אם תזדמנו לביתי, תוכלו לגלות עוד כמה עשרות כובעים, כולם מתנות של תלמידי לאורך השנים. וכדי שתבינו מדוע אני לא חובש אף אחד מהם, אשתף אתכם בסיפור שעדיין לא סיפרתי מעולם:

'לפני עשרים שנה, לימדתי באוניברסיטה יוקרתית אחרת, וחבשתי את הכובע הזה, שכבר אז לא היה המילה האחרונה באופנה. תלמידי החליטו להפתיע אותי ולרכוש לי כובע יוקרתי. נהניתי מהמתנה וחבשתי את הכובע החדש לראשי. כשהגעתי הביתה והבטתי במראה, הבנתי שיש בעיה. החליפה הפשוטה שלי לא התאימה לכובע כה מרשים ויוקרתי. לא חשבתי הרבה והלכתי לחנות בגדים יוקרתית, שם קניתי חליפה מחויטת ואלגנטית – שמחירה הרקיע שחקים. כשחזרתי לעבודתי, גיליתי שכסא העץ ושולחן העבודה ישנים וחורקים ולא התאימו לתדמית החדשה שלי. ו...קניתי מערכת משרדית יפהפייה, בשילוב של עץ ועור, בהלוואה שהשגתי. 'פתאום גם האוטובוסים כבר לא התאימו לי... והחלטתי אפוא לרכוש לעצמי מכונית. כשהגעתי לבנק לבקש הלוואה, המנהל התרשם מלבושי המהודר, ונתן לי הלוואה בסכום גבוה יותר משיכולתי לחלוטם עליו. לא עמדתי בפיתוי. לאחר כמה ימים כבר נסעתי במכונית ב.מ.וו עם גג פתוח ומושבי עור. כל אלו שראו אותי לא יכלו לנחש שהמכונית כלל אינה שלי, אלא של הבנק...

'השלב הבא היה הבית. בתור אחד שרוכש בגדים יוקרתיים, נוהג במכונית מפוארת וכבר יש לו גם חברים בהתאם, לא התאים לי להתגורר בדירה הקטנה והישנה. שוב הבנק היה נדיב כלפי, והעניק לי משכנתא בסכום גבוה. רכשתי בית יוקרתי ובו יכולתי סוף סוף לארח את חברי החדשים מהחברה הגבוהה, כשכלל זה, כמובן, מתלוות הוצאות על מסעדות ובילויים, מתנות יקרות ובזבזים בלי הגבלה. 'למותר לציין שלא היו לי הכנסות בהתאם לרמת החיים שבה חייתי, אבל לאחר שהתרגלתי למנעמי החיים, לא יכולתי לוותר עליהם. לאחר שלוותי כל מה שיכולתי מהבנקים, התחלתי ללוות מתחרים, ולאחר שגם מהחברים כבר לא יכולתי ללוות, התחלתי להשיג הלוואות מאנשים מפקפקים ומסוכנים. הטיפוסים הללו לא היו עדינים כמו הבנקים והחברים. כשלא הצלחתי להחזיר להם את הכסף בזמן, כולל הריביות הרצחניות שהם דרשו, הם לא בחלו בשום אמצעי כדי לאלץ אותי לשלם.

'לא אלאה אתכם בסיפורים, רק אומר שבסופו של דבר ישבתי כמה חודשים בבית הסוהר ועד היום יותר ממחצית שכרי הולך לכיסוי חובות העבר. כמובן שמהדירה והמכונית ומכל הדברים הללו לא נותר לי דבר. גם אשתי עזבה אותי - ובצדק מבחינתה...

'ולכן, מאז ועד היום, אני חובש את הכובע הישן הזה. הוא מזכיר לי שלפעמים די בכובע אחד כדי לגרום לאדם להידרדר לתהום שאי אפשר להיחלץ ממנה'...